

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Навчально-науковий інститут охорони здоров'я

08-02-113S

СИЛАБУС освітнього компонента

SYLLABUS

Фізична терапія учасників бойових дій		Physical Therapy of Combatants
Шифр за ОП	ФП12	Codein Degree Programme
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Levelo Feducation: Bachelor (First)
Галузь знань: Охорона здоров'я	22	Fieldo Fknowledge: Health Care
Спеціальність: Терапія та реабілітація	227	Specialization: Therapy and Rehabilitation
Спеціалізація: Фізична терапія	227.1	Specialization: Physical Therapy
Освітня програма: Фізична терапія, ерготерапія	227	Degree Programme: Physical Therapy, Occupational Therapy

Рівне – 2024

Силабус освітнього компонента «Фізична терапія учасників бойових дій» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Фізична терапія, ерготерапія», спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» спеціалізації 227.1 Фізична терапія. Рівне. НУВГП. 2023. 10 с.

ОПП на сайті університету:
<https://ep3.nuwm.edu.ua/31760/>

Розробник силабусу:
е-підпис Нагорна О.Б., к.н.фіз.вих., доцент, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії.

Силабус схвалений на засіданні кафедри фізичної терапії, ерготерапії.
Протокол № 1 від «28» серпня 2024 року

Завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії:
e-підпис Нестерчук Наталія Євгенівна, д.фіз.вих., професор.

Гарант освітньої програми:
e-підпис Нестерчук Наталія Євгенівна, д.фіз.вих., професор.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІОЗ
Протокол № 1 від «29» серпня 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІОЗ:
e-підпис Григус Ігор Михайлович, д.мед.н., професор.

©Нагорна О.Б., 2024
©НУВГП, 2024

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
Фізична терапія учасників бойових дій
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія
Спеціальність	227 Терапія та реабілітація
Спеціалізація	227.1 Фізична терапія
Рік навчання, семестр	2 рік (4 семестр)
Кількість кредитів	4 кредитів ЄКТС
Лекції:	24
Лабораторні заняття:	32
Самостійна робота:	64
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Мова викладання	Українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА

ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА

Нагорна О.Б.,
к.н.фіз.вих., доцент, доцент кафедри здоров'я людини і фізичної реабілітації

Вікіситет

http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/НагорнаОльга_Борисівна

ORCID	https://orcid.org/0000-0002-6243-4862
Канали комунікації	o.b.nahorna@nuwm.edu.ua Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ	
Мета та завдання	
Мета ОК «Фізична терапія учасників бойових дій» – підготовка здобувачів до надання кваліфікованої фізичної терапії та реабілітаційної допомоги військовим, які отримали травми чи захворювання під час участі в бойових діях. Дисципліна акцентує увагу на особливостях лікування та реабілітації осіб, які мають специфічні травми та розлади, пов'язані з військовими діями, зокрема на психологічні і фізичні наслідки, такі як: посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), ампутації, черепно-мозкові травми, ушкодження опорно-рухового апарату, а також психосоціальні аспекти реабілітації.	
Посилання на розміщення освітньої компоненти на навчальній платформі Moodle	
https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=5135	
Передумови вивчення	
Для опанування даного ОК здобувачі вищої освіти мають оволодіти знаннями з ОК «Фізична терапія в хірургії» та з ОК «Фізична терапія в неврології та нейрохірургії», «Реабілітаційний масаж», «Терапевтичні вправи при різних нозологіях», «Основи фізичної терапії, ерготерапії», «Методи обстеження у терапії та реабілітації», «Загальна патологія», «Долікарська допомога при виникненні невідкладних», «Фізіологія людини».	
КОМПЕТЕНТНОСТІ	
Загальні компетентності	
ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 04. Здатність працювати в команді. ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом. ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	
СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії. СК 09. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати СК13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/д огляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя	

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- ПРН 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.
- ПРН 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.
- ПРН 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.
- ПРН 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.
- ПРН 22. Здійснювати заходи фізичної терапії, ерготерапії для учасників бойових дій.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ (24 год.)

1. Реабілітація військовослужбовців як медична та соціальна проблема – 2 год.
2. Міжнародна класифікація функціонування як основа реабілітаційного менеджменту військовослужбовців після бойових поранень – 2 год.
3. Фізична терапія військовослужбовців після опіків – 2 год.
4. Фізична терапія військовослужбовців після черепно-мозкових травм – 2 год.
5. Реабілітаційний менеджмент військовослужбовців після контузії 2 год.
6. Реабілітація учасників бойових дій після ампутацій кінцівок: фізичні методи та психологічна підтримка – 2 год.
7. Протези та адаптація до втрати функцій. Протезування та адаптація до нових умов – 2 год.
8. Фізична терапія військовослужбовців після травм хребта та спинного мозку – 2 год.
9. Засоби програми фізичної терапії пацієнтів з сенсорними ускладненнями після поранень: порушення зорового та слухового аналізаторів – 2 год.
10. Фізична терапія при психологічних розладах: ПТСР, депресії, тривожних розладах – 2 год.
11. Сучасні технології та інновації в реабілітації учасників бойових дій – 2 год.
12. Соціальна адаптація учасників бойових дій після реабілітації – 2 год.

ЛАБОРАТОРНІ РОБОТИ (32 год.)

1. Наслідки поранень під час воєнних дій – неврологічні, травматологічні, психологічні – 2 год.
2. Міжнародна класифікація функціонування – інструмент реабілітаційного оцінювання та терапевтичної інтервенції у практиці фізичного терапевта – 4 год.
3. Засоби фізичної терапії військовослужбовців після опіків – 2 год.
4. Засоби фізичної терапії військовослужбовців після черепно-мозкової травми. Раннє відновлення функцій після черепно-мозкових травм. Реабілітація когнітивних функцій та моторики після черепно-мозкових травм – 4 год.
5. Засоби фізичної терапії для відновлення після контузій, струсів та інших типів травм мозку – 2 год.
6. Особливості застосування програми фізичної терапії військовослужбовців після ампутацій внаслідок бойових дій. Спеціалізовані фізичні вправи для реабілітації після ампутацій. Психологічні аспекти ампутацій та адаптація до нового способу життя. Важливість підтримки психологів та фізичних терапевтів на всіх етапах реабілітації. – 4 год.
7. Засоби фізичної терапії військовослужбовців після ураження спинного мозку після поранення – 4 год.
8. Засоби фізичної терапії військовослужбовців з сенсорними ускладненнями після поранень. Відновлення функціонування пацієнтів після ушкодження зорового аналізатора. – 2 год.
9. Засоби фізичної терапії військовослужбовців для подолання посттравматичного синдрому внаслідок бойових дій. Фізичні вправи як частина психотерапії (елементи йоги, танцювально-рухова терапія) – 2 год.
10. Використання роботизованих систем для відновлення рухливості. Технології для поліпшення функціональності протезів та ортезів – 2 год.
11. Соціальна реінтеграція учасників бойових дій після повернення з війни. Програми для підтримки соціальних зв'язків та адаптації до повсякденного життя. Підготовка до повернення до професійної діяльності та участі в суспільному житті. – 2 год.

Методи та технології навчання

Методи навчання: демонстрація, творчий метод, проблемно-пошуковий метод, навчальна дискусія/дебати, мозковий штурм, аналіз ситуації.

Технології: імітаційні (рольові та ділові ігри); неімітаційні (розгляд проблемних питань, демонстрація відео); робота в малих групах (команді); проектна технологія; аналіз конкретних ситуацій.

Форми проведення занять

Лекції, лабораторні заняття, індивідуальна робота, самостійна робота, майстер-класи, семінари

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Лабораторне обладнання, мультимедіа, відео- і звуковідтворююча, проекційна апаратура, комп'ютерні системи та мережі, бібліотечні фонди, спортивно-реабілітаційне обладнання.

Використовуються в якості навчального обладнання тренажери, лабораторне обладнання, спортивні споруди/приміщення, масажні столи, реабілітаційний інвентар.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/ результатів навчання

Знання, вміння та навички, набуті під час теоретичних занять, оцінюватимуться на лабораторних заняттях по всьому матеріалу.

Викладач проводить оцінювання індивідуальних завдань шляхом проставлення балів за визначеними критеріями, що вчасно доводяться здобувачам освіти.

За якісне виконання завдання, здобувач вищої освіти отримує бали:

Теми	Короткий зміст завдання	За якісне оформлення висвітлення та виконання завдання	За відповіді на запитання	Всього балів
Тема 1 2 год.	Охарактеризуйте класифікацію категорій воєнних втрат, особливості поранення під час бойових дій. Дайте оцінку та обґрунтуйте наслідки поранення.	4	1,5	5,5
Тема 2 4 год.	Розкрийте поняття Міжнародної класифікації функціонування, дайте характеристику компонентів Міжнародної класифікації функціонування, охарактеризуйте завдання фізичного терапевта під час реабілітаційної оцінки пацієнта в контексті МКФ; представте вміння застосовувати МКФ у оцінюванні проблем і потреб пацієнтів (ситуаційні задачі).	4	1,5	5,5
Тема 3 2 год.	Проаналізуйте ступені опіків, ускладнення ранні та пізні ускладнення після опіків, обґрунтуйте засоби фізичної терапії на різних етапах відновлення; Продемонструйте комплекс терапевтичних вправ для забезпечення відновлення функціонування верхніх кінцівок тощо.	4	1,5	5,5
Тема 4 4 год.	Розкрийте поняття черепно-мозкова травма. Дайте характеристику перебігу патологічного стану після черепно-мозкової травми; обґрунтуйте вибір оціночних тестувань для виявлення проблем обмеження активностей після поранення військовослужбовців; продемонструйте вміння складати комплекс терапевтичних вправ з даною патологією у військовослужбовців.	4	1,5	5,5

Тема 5 2 год.	Дайте характеристику контузії, ранні та пізні ускладнення, ускладнення стругу мозку; аргументуйте та продемонструйте терапевтичні вправи у різні періоди відновлення.	4	1,5	5,5
Тема 6 4 год.	Розкрийте поняття ампутації, дайте характеристику класифікацій ампутацій, ранній та пізніх післяопераційних ускладнень, класифікації протезів; аргументуйте та продемонструйте терапевтичні вправи у різні періоди реабілітації після ампутації; продемонструйте вміння застосувати реабілітаційне обладнання: ортези, фіксатори, бруси, милиці, ходунки, тростини.	4	1,5	5,5
Тема 7 4 год.	Розкрийте поняття ураження спинного мозку, охарактеризуйте класифікацію ушкодження спинного мозку за ступенем пошкодження за шкалою ASIA; аргументуйте принципи менеджменту нейрогенного сечового міхура; обґрунтуйте вибір інструментів оцінювання в межах МКФ та психометричних критеріїв; продемонструйте складання комплексу терапевтичних вправ для пацієнтів після ушкодження спинного мозку за шкалою ASIA (рівень ушкодження – за вибором лектора). продемонструйте вміння застосувати реабілітаційне обладнання: ортези, фіксатори, бруси, милиці, ходунки, тростини.	4	1,5	5,5
Тема 8 2 год.	Дайте аналіз порушень функціонування внаслідок втрати зору після поранення, ранніх та пізніх наслідків контузії; обґрунтування методики терапевтичних вправ, масажу військовослужбовців з втратою зору; обґрунтуйте методики терапевтичних вправ, масажу військовослужбовців після контузії; продемонструйте вміння складати комплекс терапевтичних вправ для військовослужбовців з втратою зору, продемонструйте вміння складати комплекс терапевтичних вправ для військовослужбовців після контузії.	4	1,5	5,5
Тема 9 2 год.	Розкрийте поняття «посттравматичний синдром», причин виникнення посттравматичного синдрому, симптоматики посттравматичного синдрому; аргументуйте зміст, завдання, мету комплексної реабілітації військовослужбовців з посттравматичним синдромом з урахуванням різних форм арт-терапії, зокрема танцювально-рухової терапії; продемонструйте вміння складати комплекс терапевтичних вправ для військовослужбовців з посттравматичним синдромом.	4	1,5	5,5

Тема 10 2 год.	Обґрунтуйте використання роботизованих систем для відновлення рухливості; назвіть технології для збільшення функціональності протезів та ортезів. Продемонструйте вміння виготовити ортез для покращення дрібної моторики кисті.	4	1,5	5,5
Тема 11 4 год.	Охарактеризуйте психологічні проблеми військовослужбовців; обґрунтуйте методи самопомоги для військовослужбовців в умовах травматичної кризи; представте та обґрунтуйте вибір засобів реінтеграції військовослужбовців.	4	1,5	5,5
Всього за аудиторні заняття				60

За аудиторні заняття студенти отримують від 0 до 60 балів.

Модульний контроль проходить у формі тестування:

20 балів – модуль 1;

20 балів – модуль 2.

За поточну (практичну) складову оцінювання 60 балів	За модульний контроль знань, Модуль 1 – 20 балів Модуль 2 – 20 балів
Усього за поточну (практичну) складову оцінювання, балів	60
Усього за модульні (теоретичний) контроль знань, модуль 1, модуль 2, бали	40
Усього за дисципліну	100

Лінк на нормативні документи, що регламентують проведення поточного та підсумкового контролів знань здобувачів, можливість подання апеляції: <https://ep3.nuwm.edu.ua/25889/>

Лінк на систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний та підсумковий контроль) зі змінами та доповненнями: <https://ep3.nuwm.edu.ua/21123/>

Рекомендована література

Основна література

1. Актуальні питання організації надання медичної допомоги, діагностики та лікування бойової хребетної та хребетно-спинномозкової травми. URL:

https://repo.dma.dp.ua/1448/1/Unkhj_2015_1_6.pdf

2. Бриндіков, Ю. Л. Теорія та практика реабілітації військовослужбовців учасників бойових дій в системі соціальних служб: дис. д-ра пед. наук : 13.00.05 / Хмельницький нац. ун-т ; Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Хмельницький ; Тернопіль, 2018. 559 с.

3. Бриндіков Ю. Л. Арт-терапія у реабілітації військовослужбовців учасників бойових дій. Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету Україна. 2018. 106-110.

4. Васильківський Д. В. Фізична терапія військовослужбовців з черепно-мозковими травмами. Проблеми здоров'я людини та фізичної реабілітації : матеріали V Всеукраїнської дистанційної науково-практичної інтернет-конференції. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 30-33. URL: <http://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/10287>

5. Ільницька Г.С., Гончарук Н.В. Терапевтичні вправи: навч. посібник для викладачів. Харків : Вид-во НФаУ, 2021. 198.

6. Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>

7. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>.

8. Кокун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Остапчук В.В. Психологічна робота з військовослужбовцями - учасниками АТО на етапі відновлення: Методичний посібник. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2017. 282 с.

9. Кожокар М., Палагнюк Т., Короляничук, А. Оптимізація фізичної реабілітації військовослужбовців збройних сил України. *Молодий вчений*, 11 (123). 2023. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-11-123-13>.

10. Крук І. М., Григус І. М. Фізична терапія військовослужбовців з наслідками вогнепальних поранень. Реабілітаційні та фізкультурно-рекреаційні аспекти розвитку

людини (Rehabilitation and Recreation). 2022. 12. 44-51.

11. Куртвелієва В. А. Вогнепальні поранення військовослужбовців як сучасна проблема фізичної терапії. Здоров'я людини в сучасному культурно-освітньому просторі : матеріали ІІ Всеукраїнської дистанційної науково-практичної інтернет-конференції. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2019. 39-42.

12. Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я: МКФ. URL:https://physrehab.org.ua/wp-content/uploads/docs/5210-preklad_mkf_dorosa_v_docx.pdf

13. Нагорна О.Б. (2024). Фізична терапія військовослужбовців після термічних опіків. Міждисциплінарні аспекти впровадження реабілітаційних заходів: монографія. Рівне-Харків-Грудзьонс. 153-192 с.

Допоміжна література

1. Національна стратегія розвитку системи фізкультурно-спортивної реабілітації ветеранів війни та членів їх сімей, сімей загиблих (померлих) ветеранів війни. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/342/2020/print>

2. Невидимі наслідки війни. Як розпізнати? Як спілкуватись? Як допомогти подолати? Довідник для широкого кола фахівців. Загальна редакція: К. Возніцина, Л. Литвиненко. К. 2020. 192 с. URL:<https://legal100.org.ua/wp-content/uploads/2020/09/Nevidimi-naslidki-vii--ni.pdf>

3. Стандартизація в нейрохірургії. Частина 1. Травматичні ушкодження центральної та периферичної нервової системи. За ред. академіка НАМН України, проф. Є.Г. Педаченка. Київ: ДУ ІНХ НАМНУ. 2019. 152с. URL:https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Book_01.pdf

4. Приступа Є. Н. Фізкультурно-спортивна реабілітація у системі галузевих соціальних практик. Український журнал медицини, біології та спорту. 2022. Т. 7, № 4. С. 163-169.

5. Реабілітація внутрішньо переміщених осіб, біженців за межі країни, інших цивільних осіб, постраждалих від російської агресії в Україні. Правові, соціальні, економічні, медичні аспекти особливості організації під час воєнного стану Київ. ВД «Професіонал», 2022. 482 с.

6. Указ Президента України № 342/2020 від 23 серпня 2020 року Питання розвитку національної системи фізкультурно-спортивної реабілітації ветеранів війни та членів їх сімей, сімей загиблих (померлих) ветеранів війни URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/342/2020/print>

7. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги. Реакція на важкий стрес та розлади адаптації. Посттравматичний стресовий розлад. URL:<http://www.dec.gov.ua/mtd>

8. Ястребова Ю. В. Ефективність фізичних вправ у воді в системі фізичної терапії військовослужбовців з вогнепальними пораненнями нижніх. Сучасні проблеми фізичного виховання, спорту та здоров'я людини : матеріали VII інтернет-конференції. м. Одеса, 17-18 жовтня 2023 р. Одеса. : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2023. 189-191. URL:dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18053

9. Ярмолюк Ю. О. Система відновного лікування постраждалих із множинними переломами довгих кісток. Дис. Національний медичний університет імені О.О. Богомольця. Харків, 2017.

Інформаційні ресурси в Інтернет

Українська Асоціація фізичної терапії <https://www.google.com/search?q>

Поєднання навчання та досліджень

Чинні студентські наукові гуртки.

Проходження практики та лабораторних занять у центрах реабілітації, з якими заключено угоди про співпрацю.

Здобувачі вищої освіти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування наукових статей з тематики курсу.

В освітньому процесі використовуються досягнення викладача курсу, механізми та процедури в освітньому процесі університету <https://nuwm.edu.ua/sp>.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (softskills)

Взаємодія з людьми, вміння працювати в команді, грамотність, здатність до навчання, знаходити вихід з складних ситуацій, комунікаційні якості, навички ведення перемовин, працелюбність, саморозвиток, уміння слухати і запитувати.

Дедлайни та перескладання

Перездача відбувається шляхом відпрацювання лабораторних занять з іншою підгрупою здобувачів освіти. Можливе отримання додаткових балів за волонтерську роботу у реабілітаційному центрі інституту.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП» <https://ep3.nuwm.edu.ua/30369/> Згідно цього документу і реалізується право здобувача освіти на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.

Перездача модульних контролів здійснюється згідно Положення «Про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Національному університеті водного господарства та природокористування: <https://ep3.nuwm.edu.ua/25889/>

Неформальна та інформальна освіта

Здобувачі мають право на перезарахування результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, згідно відповідного Положення про неформальну та інформальну освіту Національного університету водного господарства та природокористування <https://ep3.nuwm.edu.ua/28363/>

Здобувачі освіти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоби знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Всі здобувачі вищої освіти, співробітники та викладачі НУВГП мають бути чесними у своїх стосунках, що пов'язані з навчальною роботою. Здобувачі вищої освіти мають самостійно виконувати та подавати на оцінювання лише результати власних зусиль та оригінальної праці.

Здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін.

В цілому здобувачі вищої освіти та викладачі мають дотримуватися «Порядку перевірки навчальних, випускних кваліфікаційних, навчально-методичних та наукових робіт на наявність ознак академічного плагіату в НУВГП» <https://ep3.nuwm.edu.ua/24856/>.

«Положення про академічну доброчесність в Національному університеті водного господарства та природокористування» <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/25004>.

Вимоги до відвідування

Здобувач освіти зобов'язаний брати участь у всіх заняттях. Відпрацювати пропущені заняття можна при проведенні занять з іншою групою за тією ж темою або під час консультацій з предмету.

Заняття онлайн можуть проводитися за допомогою GoogleMeet за кодом.

Студент має право оформити індивідуальний графік навчання згідно відповідного положення <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>

Здобувачі можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки за дозволом викладача.

Лектор О.Б. Нагорна

Автор
Доцент ФТЕ

Ольга НАГОРНА

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №295
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC003040000009B6C3700C8C2C100